

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3529/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Bpkf.I.344/2020/7. számú végzése, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 190. § és 198. § alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Szabó József ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § és 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Nyíregyházi Törvényszék a 2020. június 10-én meghozott 2.Bpi.318/2020/6. számú és – a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.344/2020/7. számú határozata folytán – 2020. augusztus 18-án véglegessé vált végzésével az indítványozó védője által előterjesztett perújítási indítványt a Be. 644. § (6) bekezdése alapján mint alaptalant elutasította.
- [4] Az alapügyben az indítványozót a Nyírbátori Járásbíróság a 2016. február 11-én kihirdetett 1.B.239/2015/37. számú és – a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.216/2016/17. számú határozata folytán – 2016. november 10-én jogerős ítéletével társtettesként elkövetett orgazdaság büntette miatt 1 évi börtönbüntetésre és a közügyektől 2 évi eltiltásra ítélte.
- [5] 1.1. A jogerős ügydöntő határozat ellen az indítványozó védője perújítási indítványt terjesztett elő. Indítványában magánszakértői véleménnyel kívánta igazolni, hogy 2019. augusztus 26-án obstruktív alvási apnoe megbetegedést diagnosztizáltak az indítványozónál, mely betegség a büntetés elviselését megnehezíti, gyakorlatilag kizárja. Álláspontja szerint nem zárható ki annak a lehetősége, hogy a betegsége már évekkel korábban, a jogerős bírósági döntés meghozatalakor is fennállt. Indítványában hivatkozott az 56. BK véleményre, mely kimondja, hogy az elkövető betegsége, jelentős mérvű rokkantsága vagy egyéb olyan körülmény, amely a büntetés elviselését megnehezíti, enyhítő hatású és akkor is értékelendő, ha a büncselekmény elkövetése után állt elő. Mindezek alapján az indítványozó védője arra hivatkozott, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja értelmében perújításnak van helye.
- [6] A Nyíregyházi Törvényszék a 2020. június 10-én meghozott 2.Bpi.318/2020/6. számú végzésével a perújítási indítványt elutasította. Indokai szerint a hivatkozott Be. rendelkezés alapján perújítás elrendelésének oka kizárólag a terhelt elítélése előtti időszakra vonatkozó egészségi állapotával kapcsolatos bizonyíték lehet. Azonban az indítványozó sem az alapeljárásban, sem egy korábbi perújítási ügyben nem hivatkozott ilyen jellegű panaszokra. Az indítványozónál 2019. augusztus 26-án végeztek először olyan vizsgálatot, hogy fennáll-e esetében az alvási apnoe betegség, de az orvosszakértő nem tudta megállapítani, hogy a betegség mikor keletkezett. A törvényszék döntésében rámutatott arra, hogy feltételezések perújítási okot nem alapozhatnak meg; vagyis összességében nem merült fel semmilyen bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a betegség már a jogerős ítélet meghozatalakor fennállt volna.
- [7] 1.2. Az indítványozó védőjének fellebbezése alapján eljáró Debreceni Ítéltábla a 2020. augusztus 18-án meghozott Bpkf.I.344/2020/7. számú végzésével a törvényszék perújítási indítványt elutasító határozatát helyben hagyta. Indokai szerint a védő indítványa perújítási okot nem tartalmazott, az indítványban megjelölt – a jogerős ítélethozatalt követően 3 év múlva diagnosztizált betegség – nem alkalmas a perújítási cél elérésére, nem indokolja perújítási nyomozás elrendelését sem. A büntetéselviselési képességet nagymértékben csökkentő betegsége hivatkozás csak abban az esetben lehet perújítás alapja, ha az az ítélet jogerőre emelkedésekor is fennállt volna. A szakértő szakvélemény-kiegészítése is csupán arra hivatkozott, hogy nem zárható ki

az a lehetőség, miszerint az indítványozónál a betegség a jogerős bírósági döntés meghozatalát megelőzően is fennállt. Az ítéletábra álláspontja szerint a betegség létezésének vélelmezése, valószínűsítése nem alkalmas az azzal bizonyítani kívánt tény igazolására. Hangsúlyozta, hogy amennyiben a jogosult által később felhozott bármely új körülmény perújításhoz vezetne, az a jogerő biztonságát veszélyeztetné.

- [8] 1.3. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bpi.318/2020/6. számú, valamint a Debreceni Ítéletábra Bpkf.I.344/2020/7. számú végzése ellen. Az indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, a (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog, valamint a (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését, továbbá azt, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. §-a alapján vizsgálja a Be. 190. § és 198. §-ának az Alaptörvénnyel való összhangját is.
- [9] Alkotmányjogi panaszában kifogásolta, hogy amennyiben magánszakértői véleménnyel kívánja alátámasztani a perújítási ok fennálltát, a hatályos Be. szabályai alapján erre nincs módja. A magánszakértői vélemény a perújítási indítvány megalapozottságához szükséges bizonyítási eszközként a Be. 190. § és 198. §-a alapján nem értelmezhető, mert az csupán a védő vagy a terhelt észrevételének minősülhet. Ezért álláspontja szerint a jogorvoslati joga, továbbá ebből következően a védelemhez való joga is csorbult. Sérelmezte továbbá, hogy amennyiben az eljáró bíróságok alkalmazzák a Be. rendelkezéseit, azzal a tisztességes eljáráshoz való joga is sérül, mivel nincs olyan eljárásjogi szabály, amely a bíróság mérlegelésétől függetlenül biztosítana számára olyan lehetőséget, hogy az indítványát megalapozó szakvéleményt a bíróság rendelkezésére bocsássa. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a bíróságok ezzel a jogértelmezéssel a jogalkalmazási feladatukon túlterjeszkedve jogot alkottak.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. §-ára, valamint a 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [12] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [13] Az indítványozó jogi képviselő útján nyújtotta be az alkotmányjogi panaszát, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek – a bírói döntések megsemmisítésére irányuló kérelem tekintetében – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [15] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasz a Be. 190. § és 198. § alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló kérelme nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek. Az indítvány nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések milyen okból és az Alaptörvény mely rendelkezéseivel ellentétesek, továbbá nem tartalmaz a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére irányuló kifejezett kérelmet sem.
- [16] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [17] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a perújítási indítvány tárgyában meghozott elutasító, valamint az azt helybenhagyó végzést támadta. A perújítási indítvány elutasítása olyan eljárást befejező döntés, amely az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgyra lehet. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság ilyen esetben kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányosságát, vagyis a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja [3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [18] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben – az alapügy terheltjeként – a perújítást kezdeményező fél volt.

- [19] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában folytatott eljárásban a bíróságok nem biztosították számára a jogorvoslati jogának, a védelemhez való jogának és összességében a tisztességes eljáráshoz való jogának érvényesülését. Kifogásolta, hogy az előterjesztett magánszakértői véleményt a bíróságok a védelem észrevételeként értékelték és nem rendelték el a perújítást. Ez a jogalkalmazási gyakorlat – véleménye szerint – azt eredményezi, hogy a magánszakértői vélemény végső soron soha nem lehet alkalmas a perújítás elrendelésére.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {ld. pl. 3154/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 5/2020. (I. 29.) AB végzés, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes bírósági eljárás konkrét ismérveit. Így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik {ld. bővebben 3294/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [55]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróságok részletes indokát adták a perújítási indítvány elutasításának. Kifejtették, hogy a perújítás megengedhetőségének feltételei a konkrét ügyben miért nem teljesültek. Következetes az ítélkezési gyakorlat abba, hogy a Be. 637. § (1) bekezdés a) pont esetében a perújítás megengedhetősége kérdésében döntést hozó bíróságok három egymásra épülő feltételt vizsgálnak meg: „[1.] a bejelentett bizonyíték újnak tekinthető, az alapügyben nem merült fel, vagy felmerült, de azt az eljáró bíróság nem értékelté, és [2.] az (ekként) újnak tekintendő bizonyíték alkalmas arra, hogy valamely tény – jogerős határozatban foglaltaktól – eltérő, vagy önmagában új tény megállapítását eredményezze, s végül [3.] az újnak tekintendő bizonyíték az eltérő, illetve új tény megállapítására alkalmassága folytán perdöntő jellegű, egyben azt is valószínűsíti, hogy lényegesen meg kell változtatni a jogerős határozat bűnösségre, vagy büntetékiszabásra vonatkozó rendelkezését, illetve az eljárást meg kell szüntetni.” (BH2021. 162.)
- [24] A perújítás megengedhetősége feltételeinek vizsgálata az eljáró bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata. Következésképpen az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e. Az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül ugyanis nem értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {ld. pl. 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14], legutóbb: 3215/2021. (V. 28.) AB végzés}.
- [25] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában maga is rámutat a BH2020. 99. számú eseti döntésre, mely megállapítja, hogy a magánszakértői vélemény (mivel nem bizonyítási eszköz) tartalma bizonyítékot nem szolgáltathat. Ugyanakkor a Be. 641. § (2) bekezdése a bíróságok számára felhatalmazást ad perújítási nyomozás elrendelésére.
- [26] A döntést hozó bíróságok megvizsgálták a magánszakértői véleményben foglaltakat, azokat értékelték és indokát adták döntésüknek, mely szerint a magánszakértői véleménnyel bizonyítani kívánt tény a jogerős ügydöntő határozat meghozatalakor nem (csupán évekkal később) állt fenn, következett be.
- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati eljárásokra terjed ki. Vagyis azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott bírósági döntésekkel szemben magasabb bírói fórumhoz lehessen fordulni {ld.

36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]]. Mindezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság jelen ügyben is megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]}. Rámutat az Alkotmánybíróság arra is, hogy a bíróságok a perújítási indítványt elutasító végzéssel szemben is biztosítottak – a Be. rendelkezéseinek megfelelően – jogorvoslati lehetőséget az indítványozó számára.

- [28] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a jogorvoslathoz, a védelemhez való jog állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg. Az indítványozónak a bírói döntésekkel szemben felhozott kifogásai alapvetően törvényességi, szakjogi tárgyúak, valójában a bírói mérlegelést támadják.
- [29] Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz, a védelemhez és a jogorvoslathoz való jog sérelmével összefüggésben nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ezáltal nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [30] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/994/2021.

